

Kommunstyrelsen
ProtokollsutdragDatum:
2020-11-25

§ 295

Svar på motion om distribution av valsedlar från Stefan Hanna (-)

KSN-2020-00482

Beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

1. **att** avslå motionen.

Sammanfattning

Stefan Hanna (-) föreslår i en motion väckts vid kommunfullmäktiges sammanträde den 2020

- att samtliga partier som inför allmänna val är registrerade enligt Valmyndighetens regler ska få sina valsedlar distribuerade till Uppsala kommuns lokaler för förtidsröstning samt vallokaler,
- att berörda partier ska lämna valsedlarna på en av kommunen anvisad plats, samt
- att partier som inte finns representerade i en demokratisk församling själva får finansiera distributionskostnaderna till självkostnadspris.

Beslutsunderlag

- Arbetsutskottets förslag 4 november 2020 § 333
- Tjänsteskrivelse daterad 28 oktober 2020
- Bilaga 1, Motion om distribution av valsedlar från Stefan Hanna (-)
- Bilaga 2, Protokollsutdrag från valnämnden 8 oktober 2020 § 14

Yrkanden

Stefan Hanna (-) yrkar bifall till motionen.

Simon Alm (-) yrkar:

att motionen bifalls med förtydligande om att motionen avser partivalsedlar utan kandidatnamn, samt

att kommunen även erbjuder distribution av valsedlar med kandidatnamn under

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

Kommunstyrelsen
ProtokollsutdragDatum:
2020-11-25

förutsättning att samma sista datum för kommunen till handa gäller som för de valsedlar utan namn och att det sker mot självkostnadsavgift för de partier som vill utnyttja denna extraservice.

Beslutsgång

Ordförande ställer först Simon Alms (-) ändringsyrkande mot avslag och finner att kommunstyrelsen avslår detsamma.

Ordförande ställer därefter arbetsutskottets förslag mot Stefan Hannas (-) yrkande och finner att kommunstyrelsen bifaller arbetsutskottets förslag.

Reservationer

Stefan Hanna (-) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget yrkande med motiveringen:

Ur ett demokratiskt- och miljöperspektiv är det beklagligt att de etablerade partierna väljer att motverka demokratisk konkurrens genom att inte bifalla motionen. Motionen är tydlig med att partier som önskar hjälp med distributionen själva ska finansiera den. Det är särskilt anmärkningsvärt att en majoritet av kommunfullmäktiges partier tar denna position med tanke på kommunens miljö- och klimatambitioner.

Av jämlika demokratiska skäl, och miljöskäl, bör kommunen utifrån ett centrallager ombesörja distributionen av alla valsedlar till samtliga vallokaler för alla partier som ställer upp i allmänna val. I en geografiskt stor kommun som Uppsala innebär dagens system långa, och många, miljöstörande bilresor för att partier som inte finns etablerade i kommunfullmäktige ska ta sig till och ifrån många lokaler för förtidsröstning samt över 160 vallokaler. Vissa kommuner hjälper redan till med liknande distribution av valsedlar. Med tanke på att Uppsala kommun gärna vill vara en av världens miljö- och klimat smartaste kommun borde det vara en självklarhet. Jag utgår också ifrån att Uppsala kommun gärna uppmuntrar invånarna att vara demokratiskt aktiva. Jag förstår att partier som redan finns representerade i demokratiska församlingar gärna bygger hinder för konkurrenter om väljarnas röster. Hindren för nya partier är många men det miljödåliga distributionshindret borde vara ett självklart hinder att avveckla. Till glädje för partier som redan finns representerade i demokratiska församlingar måste till exempel nya partier själva finansiera egna valsedlar. Med tanke på att partier som inte finns etablerade i demokratiska församlingar inte får något partistöd utgör redan det en konkurrensnackdel. Jag anser dock att det är rimligt att partier som inte finns etablerade i en demokratisk församling även ska få betala självkostnadspris för distributionen.

Simon Alm (-) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget yrkande med:

Motionären belyser ett praktiskt demokratiskt hinder för nya politiska strömningar att få genom slag i allmänna val. I ett demokratiskt system med strikt representativ demokrati är det oerhört viktigt att vid de få existerande tillfällena erbjuda väljarna så få onödiga

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

hinder som möjligt. Rådgivande sakfrågefolkomröstningar finns i Sverige, men tillämpas så pass sällan att man genomgår ett helt liv som väljare utan att fylla sin hand full med sådana tillfällen. I Ryssland är det vanligt att helt enkelt neka kandidater eller partier från att delta i valen, vilket får anses vara ett steg längre än att i allmänhet nöjda sig med göra det praktiskt mycket svårt att delta. I Schweiz kompletterar man allmänna val med omfattande möjligheter till och tillämpande av direktdemokrati. Sverige står långt ifrån Schweiz och närmre Ryssland i sitt demokratiska system, och steg i Schweiz riktning är önskvärda. Finland är annars ett bra exempel från motionärens sida på där man tar bort hindret med valsedelsfrågan för nya- eller mindre partier.

Undertecknad är skeptisk till bindande digitala omröstningar i allmänna val eftersom det är en tråkig utveckling i USA där man riskerar valets legitimitet om de digitala systemen erbjuder risk för buggar, fusk, störningar såsom hackning eller dylika problem som saknas vid fysiska valsedlar. Det är helt enkelt svårare att fuska med fysiska valsedlar än digitala motsvarigheter.

Motionären möts av ett svar som är ointresserat av att göra mer än allra minsta möjliga utifrån lagstiftarens minimumkrav. Det är en dålig demokratisyn. Man ska aldrig genomföra sådana förändringar som urholkar förtroendet för valssystemet, men motionären efterlyser endast möjlighet till att låta nya partier betala för att kunna vara med på den service kommunen redan erbjuder – utläggandet av de partivalsedlar utan namn. Det är verkligen småsint att inte kunna gå motionären till mötes på en sådan för kommunen enkel sak.

Frågan om namnvalsedlar är där det kan bli krångligt om man vill krångla såsom svaret på motionen är formulerat. Man kan gott och väl erbjuda denna service för partier med ett sistadatum för kommunens samdistribution innan ansvaret övergår till det enskilda partiet. Det begränsar kommunens i sådana fall utökade ansvar betydligt till att inte väsentligen fördyra eller försvåra deras befintliga åtagande.

Demokrati är något fint, och att göra det lättare för demokratin är en god gärning.

Kommunstyrelsens arbetsutskott
Protokollsutdrag

Datum:
2020-11-04

§ 333

Svar på motion om distribution av valsedlar från Stefan Hanna (-)

KSN-2020-00482

Beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta

1. **att** avslå motionen.

Sammanfattning

Stefan Hanna (-) föreslår i en motion väckts vid kommunfullmäktiges sammanträde den 2020

- att samtliga partier som inför allmänna val är registrerade enligt Valmyndighetens regler ska få sina valsedlar distribuerade till Uppsala kommuns lokaler för förtidsröstning samt vallokaler,
- att berörda partier ska lämna valsedlarna på en av kommunen anvisad plats, samt
- att partier som inte finns representerade i en demokratisk församling själva får finansiera distributionskostnaderna till självkostnadspris.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 28 oktober 2020
- Bilaga 1, Motion om distribution av valsedlar från Stefan Hanna (-)
- Bilaga 2, Protokollsutdrag från valnämnden 8 oktober 2020 § 14

Beslutsgång

Ordförande ställer föreliggande förslag mot avslag och finner att arbetsutskottet bifaller detsamma.

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

Kommunledningskontoret
Tjänsteskrivelse till kommunstyrelsen

Datum:
2020-10-28

Diarienummer:
KSN-2020-00482

Handläggare:
Sofie Blomgren

Svar på motion om distribution av valsedlar från Stefan Hanna (-)

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

1. **att** avslå motionen.

Ärendet

Stefan Hanna (-) föreslår i en motion väckts vid kommunfullmäktiges sammanträde den 2020

- att samtliga partier som inför allmänna val är registrerade enligt Valmyndighetens regler ska få sina valsedlar distribuerade till Uppsala kommuns lokaler för förtidsröstning samt vallokaler,
- att berörda partier ska lämna valsedlarna på en av kommunen anvisad plats, samt
- att partier som inte finns representerade i en demokratisk församling själva får finansiera distributionskostnaderna till självkostnadspris.

Motionen återges som **bilaga**.

Beredning

Ärendet har beretts av kommunledningskontoret. Valnämnden behandlade motionssvaret vid sitt sammanträde den 8 oktober 2020 (§ 14) och ställde sig bakom förslaget till beslut.

Barn-, jämställdhets- och näringslivsperspektiven bedöms inte relevanta med föreliggande förslag till beslut.

Föredragning

Kommunen ansvarar, genom valnämnden, för att blanka valsedlar och partivalsedlar alltid ska finnas på plats och utlagda för väljarna i anslutning till en vallokal eller röstningslokal för förtidsröstning. I val till riksdag, region- och kommunfullmäktige gäller detta för det parti som vid något av de två senaste riksdagsvalen har fått mer än 1 procent av rösterna i hela landet. Detta gäller även i val till region- och kommunfullmäktige för det parti som redan är representerat inom den region eller den kommun där partiet är representerat (VL 8 kap 2 §).

Valmyndigheten rekommenderar att partierna ansvarar för distributionen av namnvalsedlar (valsedlar med kandidatnamn) och framhåller att kommunen inte har någon lagstadgad skyldighet att hantera namnvalsedlar. Enligt vallagen och i Valmyndighetens styrdokument ska alla valsedlar presenteras på ett likvärdigt sätt för väljarna. Kommunens valnämnd fattar därför, inför varje val, beslut om hur valsedlarna ska placeras och står som garant för att samtliga partiers valsedlar tillhandahålls på ett likvärdigt sätt. Ansvar för valsedlarnas ordning har inget samband med distributionen av dem att göra.

Vissa mindre kommuner väljer att hantera distributionen av samtliga partiers namnvalsedlar till vallokalerna och/ eller röstningslokalerna. Partierna kan då lämna sina valsedlar centralt till kommunen, som sedan fördelar valsedlarna till vallokalerna och röstningslokalerna. En sådan distribution innebär att kommunen åtar sig uppgifter som går längre än de skyldigheter som följer av vallagens bestämmelser och försvarar upprätthållandet av en likvärdig hantering av valsedlarna.

Enligt vallagen ska den som kandiderar för ett parti som har anmält sitt deltagande i ett val skriftligen ha samtyckt till kandidaturen senast fredagen före valdagen. Det kan i praktiken innebära att namnvalsedlar byts ut två dagar innan valet. Även så sent som på valdagen kan det, från partier som deltar i valet, komma krav på att kommunen ska lägga ut valsedlar. Den logistik som krävs för att distribuera valmaterial till samtliga röstmottagningsställen behöver betydligt längre framförhållning. Packning av valsedlar sker i god tid innan valet och är ett omfattande logistiskt arbete. Att distribuera valsedlar enligt motionärens förslag skulle vara en stor utmaning för kommunen och medföra risker för fel i valsedelhanteringen, vilket i sin tur ökar risken för överklaganden av valet.

Valnämnden har vid tidigare val tagit beslut om att endast uppfylla vallagens krav på distribution av valsedlar.

Valnämnden menar sammanfattningsvis att den lokala valmyndighetens (valnämnden) ansvar för valsedlar inte bör utvidgas och att motionen därmed ska avslås.

Ekonomiska konsekvenser

Inga med föreliggande förslag till beslut.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 28 oktober 2020
- Bilaga 1, Motion om distribution av valsedlar från Stefan Hanna (-)
- Bilaga 2, Protokollsutdrag från valnämnden 8 oktober 2020 § 14

Kommunledningskontoret

Joachim Danielsson
Stadsdirektör

Ingela Hagström
Utvecklingsdirektör

Motion: Distribution av valsedlar

Av jämlika demokratiska skäl, och miljöskäl, bör kommunen utifrån ett centrallager ombesörja distributionen av alla valsedlar för alla partier som ställer upp i allmänna val till samtliga vallokaler.

I en geografiskt stor kommun som Uppsala innebär dagens system långa, och många, miljöstörande bilresor för att partier som inte finns etablerade i kommunfullmäktige ska ta sig till och ifrån många lokaler för förtidsröstning samt över 160 vallokaler. Vissa kommuner hjälper redan till med liknande valsedels distribution. Med tanke på att Uppsala kommun gärna vill vara en av världens miljö- och klimat smartaste kommun borde det vara en självklarhet. Jag utgår också ifrån att Uppsala kommun gärna uppmuntrar invånarna att vara demokratiskt aktiva.

Jag förstår att partier som redan finns representerade i demokratiska församlingar gärna bygger hinder för konkurrenter om väljarnas röster. Hindren för nya partier är många men det miljödåliga distributionshindret borde vara ett självklart hinder att avveckla. Till glädje för partier som redan finns representerade i demokratiska församlingar måste till exempel nya partier själva finansiera egna valsedlar. Med tanke på att partier som inte finns etablerade i demokratiska församlingar inte får något partistöd utgör redan det en konkurrensnackdel. Jag anser dock att det är rimligt att partier som inte finns etablerade i en demokratisk församling även ska få betala självkostnadspris för distributionen.

Generellt sett behöver Sverige ett nytt röstningssystem som neutralt och enklare möjliggör för demokratiska krafter att delta i allmänna val. Detta kan exempelvis ske genom att använda neutrala valsedlar så som man gör i Finland. Det skulle minska den totala mängden valsedlar och därmed spara både negativ miljöpåverkan och pengar. Ett annat alternativ är att ha en skrivare i vallokalen där väljarna printar sina egna valsedlar. Även det skulle vara positivt för miljön. Bäst av allt skulle det vara om ett säkert och användarvänligt digitalt valsystem kan etableras.

Jag yrkar:

Att samtliga partier som inför allmänna val är registrerade enligt Valmyndighetens regler ska få sina valsedlar distribuerade till Uppsala kommuns lokaler för förtidsröstning samt vallokaler.

Att berörda partier ska lämna valsedlarna på en av kommunen anvisad plats.

Att partier som inte finns representerade i en demokratisk församling själva får finansiera distributionskostnaderna till självkostnadspris.

Stefan Hanna

Kommunalråd

Valnämnden
ProtokollsutdragDatum:
2020-10-08

§ 14

Svar på motion om distribution av valsedlar från Stefan Hanna (-)

VLN-2020-00016

Beslut

Valnämnden föreslår kommunfullmäktige besluta

1. **Att** avslå motionen.

Beslutsgång

Ordföranden ställer liggande förslag mot avslag och finner att nämnden bifaller liggande förslag.

Sammanfattning

Stefan Hanna (-) föreslår i en motion väckts vid kommunfullmäktiges sammanträde den 2020 att samtliga partier som inför allmänna val är registrerade enligt Valmyndighetens regler ska få sina valsedlar distribuerade till Uppsala kommuns lokaler för förtidsröstning samt vallokaler, att berörda partier ska lämna valsedlarna på en av kommunen anvisad plats, samt att partier som inte finns representerade i en demokratisk församling själva får finansiera distributionskostnaderna till självkostnadspris. Motionen återges som **bilaga**.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse daterad 12 mars 2020

Bilaga 1, Motion om distribution av valsedlar från Stefan Hanna (-)

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande